

אמא חיה (איילין חשקין)

שורשים – עבודה של מיכה על אימו חיה [נכתבה בשנת 1985]

חיה [משמאל] עם סבתא אנה, בן דוד ומיקי, אחותה

נולדתי ב-12 לספטמבר 1937 בברוקלין ניו יורק. הייתי הבת הבכורה במשפחה. גרנו בבית דו משפחתי, כשנולדתי, ונשארנו שם עד שהייתי בת 4. הסבתא, שהייתה אמה של אמי, גרה איתנו. כשהייתי בת שנתיים נולדה אחותי, מיקי. הבית שעברנו אליו היה בית דירות בעל 4 קומות. גרנו בקומה השנייה. המרחק בין הדירה שלנו לאוקיינוס האטלנטי היה כ-10 דקות הליכה ברגל.

מזיכרונותיי הראשונים היו טיולים שערכנו אל הים ואל גן השעשועים הנמצא שם, גן מלא נדנדות, מגלשות וארגזי חול. זכורים לי ימים ראשונים בגן. הייתי ילדה שקטה ומאוד קשורה לאמי. לקח לי זמן להתרגל לגן אך הייתה גננת נחמדה, שעזרה לי להיפרד מאמא. במשך שנות בית הספר אהבתי מאוד ללמוד. נחשבתי לתלמידה טובה. למדתי גם נגינה בפסנתר, שיעורי ריקוד וגם שיעורי דקלום. השתדלתי תמיד להשתתף בהצגות בית הספר, במקהלה, והייתי שולחת ציורים לעיתון בית הספר. בבית שיחקתי רוב הזמן עם אחותי – אהבנו לעשות מבצרים מהשמיכות

במיטה הגדולה של ההורים. היינו מסתתרות משני עברי חומת השמיכה ומנהלים מלחמות. שיחקנו, וגם רבנו לא פעם. בבית היינו שרים ומנגנים ביחד. אמא אהבה לשיר, אבא ניגן בכינור ואני ואחותי בפסנתר. הייתה לנו מגלשה. בחורף היינו לוקחים אותה אל אחד המגרשים הריקים והתלולים, מתגלשים שם, נופלים, נרטבים, אך נהנים.

הבית היה יהודי מסורתי. סבתא שלי הייתה מאוד אדוקה והרגילה אותנו ללכת איתה לבית הכנסת בשבת. היינו חוגגים את כל החגים היהודים. סדר פסח התקיים אצלנו כל שנה בבית, כאשר הדוד, האח הבכור של אמא, היה מנהל את הסדר בסבר פנים קשוחות. אנחנו קצת פחדנו ממנו. לגניבת האפיקומן היה פחד זה מוסיף מימד נוסף. מאוד אהבתי לעזור בהכנות לסדר. היו לנו כלים יפים - כוסות זכוכית מעוטרות וגבוהות, בשלושה גדלים, כלי כסף וכלי מיוחד למלח, בצורת פרח, וסכו"ם מאירופה. היינו מורידים את הכלים ומשפשפים אותם. משחקים אחרים, שהיו אהובים עלי, היו רכיבה על אופניים, שגם נפלתי מהם מספר פעמים ונחבלתי קשות גם. היו לי הרבה תאונות באופניים. בקשתי אופנים עוד לפני שידעתי לנסוע עליהם. היה מסלול מיוחד לאופנים ליד הים – מסלול מקביל לכביש של כלי הרכב. ירדנו, אני ואבא, לשם עם האופנים החדשים שלי. אבא ניסה ללמד אותי איך לנסוע. אני רכבתי והוא החזיק אותי מאחור. כשהרגיש שיש לי שיווי משקל עזב אותי ופניתי ישר לכביש. למזלי, היה עץ בדרך ואני עצרתי את עצמי בו על יד חיבוקו. אבא קצת התייאש והחליט שהוא נוסע על האופנים שלי ואני אסע על האופניים השכורים שלנו. נסעתי, ואבא נסע לידי. ממולנו באים עוד רוכבים והנה אני עומדת להתנגש בהם.... אבא ניסה לעצור אותי, ומי התנגש? –

אבא, עם הרוכבים ממול, על האופניים החדשים שלי – איזה צחוק היה. היו עוד הרבה חוויות עם האופנים.

עד כתיב ד' למדתי בבית ספר, שהיה ממש ליד הבית. למדנו מ-9 עד 12. הייתי הולכת הביתה לאכול ואחרי זה חוזרים ולומדים משעה 1 עד 3. בסוף כתיב ד' היה לי איזה תקל עם מורה אחת וביקשתי לעבור לבית ספר אחר. הסכימו לי ועברתי לבית ספר הזה. הייתה מורה טובה, שעזרה לי להתאקלם. למדתי שם עד כתיב ו'. אחרי כתיב ו' חזרתי לחטיבת הביניים בבית הספר שלי הבית. נפגשתי שוב עם חברי הכיתה הקודמת. כמובן, פגשתי גם אחרים. אחת מהם הדסה, שגרה היום באנגליה. היא הייתה חברה שלי מכיתה ז'. אנחנו שומרות על קשר

עד היום. בשנים האלה של גיל ז'-ח' התחלתי בתנועה הציונית - "יהודה הצעיר", שחברים אחדים שלי היו קשורים בה. הקשר הזה נמשך גם לתוך שנות בית הספר התיכון. בית הספר התיכון כלל כיתות ט' עד י"ב. זה היה בית ספר גדול, שחצי מהאוכלוסייה שלו היו יהודים והחצי השני איטלקים קתולים. ערבוביה מעניינת. סך הכל הסתדרנו די טוב ביחד. במשך השנים האלה הלך והתחזק הקשר שלי ל"יהודה הצעיר" והתחלתי להיות פעילה בתנועה. מאוד אהבתי את החגים, הריקודים והשמחה. בבית הספר עצמו למדתי טוב ועסקתי בפעילויות רבות ושונות. הייתי חברה במקהלה, השתתפתי בהרבה הצגות שבצעו, גם למדנו הרבה נושאים מעניינים ומגוונים – אהבתי במיוחד אנגלית, עברית, צרפתית, שעורי אומנות ומוזיקה. את בית הספר התיכון סיימתי בשנת 1953.

בזמן שאני כותבת אני נזכרת שאבא שלי סיפר על מה שעבר עליו בזמן מלחמת העולם השנייה. אני נזכרת בשנים אלה ואת המשמעות שלהן בשבילי. בשנות המלחמה הייתי בבית ספר עממי. ב-1945 הייתי בת 8, בכתה ג'. המלחמה הייתה רחוקה מאוד בשבילנו. הזיכרונות שלי מהתקופה היא, שהשאירו עלי רושם – בן של השכנה שלנו נפל במלחמה. בן דוד שלי התגייס ונפצע. לנו לא הייתה משפחה באירופה, בכל אופן לא משפחה שהיה לנו קשר איתם. לכן, בתור ילדה לא הרגשתי שואה באמת.

זכור לי יום אבל לאומי כשמת נשיא ארה"ב דאז, פרנקלין ד' רוזוולט. זכור לי יום סיום המלחמה עם מסיבות גדולות וזיקוקים. מסיבות שכל השכונה השתתפה בהן ונערכו ממש ברחוב. לראשונה נפגשתי עם פליט השואה כשהייתי בכתה י'. קרוב משפחה של חברה שלי היגיע מפולין. הוא סיפר את אשר עבר עליו והתקשיתי להאמין.

בשנות בית הספר התיכון גם חיפשתי עבודה בקיץ, בכדי להרוויח "כסף כיס" לעצמי. קיץ אחד עבדתי בתור מנקבת כרטיסי מחשב. קיץ אחד בתור שליחה בבורסה, וקיץ אחר בתור איזה פקידה במשרד תובלה.

בשנת 1953 התחלתי ללמוד לתואר ראשון בחנוך לגיל הצעיר, במכללה שלא רחוקה מהבית. הלימודים נמשכו 4 שנים. בשנים אלה הייתי פעילה מאוד בתנועת "הדסה הצעירה". הייתי הולכת לרקוד ריקודי עם ישראלים פעם בשבוע וריקודי עם בכלל. ערב אחד בשבוע הייתי מדריכה. ביליתי הרבה מאוד באזור בניו יורק שנקרא "גרינץ' וילג'", ששם היו חוויות מיוחדות במינן - הרבה בילויים בחוץ, שירה המונית בכיכר האזור, קונצרטים של שירי עם, בילויים בבתי קפה שקטים, שגם שם היו יושבים ושרים. זו הייתה תקופה יפה מאוד בחיי. שם גם הכרתי קבוצה של אנשים שהשתייכו לחברת אכסניות נוער, שארגנו טיולים ובלויים במקומות

שונים באזור שלנו. היינו יוצאים בסוף שבוע לטיולי אופניים, לשייט, לפיקניקים במקומות יפים ביותר בכל אזור הצפון-מזרחי של ארה"ב.

בשנת 1956, בקיץ שלפני שנתי האחרונה במכללה, נסעתי עם קבוצת אנשים לקיץ בארץ ישראל - טיול מאורגן להכרת הארץ לפעילי תנועת הנוער. טיילנו בכל רחבי הארץ. בילינו שבוע ימים בקבוץ הסוללים. הייתי שבוע בכפר הנוער "מאיר שפיה" (כל כך קרוב לעין השופט). מאוד נהייתי והתרגשתי, הרגשתי שזה מקומי. הייתי קשורה לתנועה הציונית והרגשתי שאני מוכרחה לעלות ארצה.

המשפחה שלי השתוממה – הם באמת לא היו מוכנים לזה שאעלה. זה לקח הרבה שנים לשכנע אותם. גם אחרי שעליתי חזרתי הביתה לגמור את שנת הלימודים האחרונה ולקבל את התואר. תכף מצאתי עבודה בתור גננת בגן פרטי והתחלתי לחסוך כסף בשביל לנסוע בחזרה לארץ.

סיימתי את הלימודים ב-1957. ב-1959 יצאתי מארצות הברית עם שלוש חברות שלי לטיול של שלושה חודשים באירופה וסיום אולפן בארץ. שכרנו אוטו ונסענו באירופה – היינו ברוסיה, פינלנד, דנמרק, שבדיה, צרפת, ספרד, בלגיה, הולנד, יוגוסלביה, איטליה ויוון. טיול נהדר, שאפשר לספר עליו חוויות אין ספור. בלילה שהגענו לרומא שאלנו את בעלי האכסניה (ישנו רוב הזמן באכסניות נוער) היכן אפשר לחנות את המכונית באופן חוקי. הוא הראה לנו איזה רחוב ואמר ששם מותר. חנינו והלכנו לישון. בבוקר, שנגשנו להמשיך את הטיול, מצאנו את הרכב מוקף שוק. פשוט הקימו שוק ברחוב שחנינו. התברר שתפסנו מקום של אחד הדוכנים. בעל הדוכן כעס מאוד. אפשר היה להבין זאת גם באיטלקית. אי אפשר היה לזוז. נאלצנו לחכות עד סוף היום ולהרגיש את עצמנו די באי נוחות. באיטליה החזרנו את הרכב ששכרנו והמשכנו ברכבת מאיטליה ליוון דרך יוגוסלביה. ביוון עלינו על אוניה ושטנו לארץ.

הגענו בנובמבר 1959. נסענו ישר לקיבוץ שנועד לנו עוד בארה"ב - גבעת חיים. כשהגענו התברר שלא הייתה להם כיתה ג'. שלושתנו ידענו עברית. היצענו לנו לנסות בעין השופט. באנו, ושכנענו את דוציה וקובה, שהיו אז אחראים על האולפן, שיקבלו אותנו והם הסכימו. נכנסנו לאולפן לכיתה ג'. אני, נירה והדסה. מאוד נהנינו מחיינו כאן. עבדתי במטעים והתחלתי להכיר את חברי הקיבוץ, ביניהם בוסו. לאחר תקופה לא

ארוכה, באוקטובר 1960 התחתנו. אחותי, בינתיים, עמדה להתחתן בארה"ב. הורי, שלא באו לחתונה כאן, מאוד רצו שנבוא. נסענו לארה"ב ב-1961, בעיצומו של חורף. הפלגנו באוניה איטלקית והגענו לארה"ב לאחר ימים ארוכים במחלת ים (רק אני, בוסו הרגיש מצויין). כשהיינו בארה"ב הרגשתי שאינני מוכנה עוד לגור בקיבוץ. ביקשנו שנת חופש. הקיבוץ לא קיבל את הפנייה והחלטנו לעזוב. התחלנו תקופה של כמה שנים בארה"ב. עבדתי בתור גננת ובוסו עבד בבית חרושת לקרטונים, בתור מדפיס. היה התחלנו לחסוך כסף לחזור ארצה. כוונתנו הייתה לגור בעיר. בארה"ב בילינו הרבה מאוד עם ההורים שלי, אחותי והגיס החדש. בסופי שבוע השתדלנו לטייל, לראות סרטים, הצגות וכל מה שאפשר היה לעשות.

באוקטובר 1964, בעודי בחודשים הראשונים של ההיריון עם ליאור, עזבנו את

ארה"ב ונפרדנו בבכי ובהתרגשות ממשפחתי. טילנו חודש באירופה ובאנו באוניה מיוון לישראל. גרנו תקופת מה עם ההורים של בוסו בצור שלום. אחר כך עברנו לכרמיאל, שם גרנו כשישה חודשים. בתקופה זו התחלנו, בעיקר אני, להבין שמקומנו בעין השופט. בוסו כל הזמן רצה לחזור. באפריל 1965 חזרנו וליאור נולד לאחר כמה שבועות. לא היה לי קל להתאקלם. השנה הראשונה זכורה לי כשנה קשה. התחלתי לעבוד כאן בגן. הייתי הגנת של קבוצת "חץ".

ב-1968 נולד עומרי. בשנת 1969 יצאתי ללמוד שנתיים באורנים – שנה אחת של המכינה ליהדות ושנה אחת של קורס לגנות. בקיץ 1971, כשגמרתי ללמוד, עברנו לדירה שאנחנו גרים בה עד עכשיו, ונסענו להיות עם המשפחה. המשכתי לעבוד בתור גנת. עבדתי בקבוצת "אילנות". בשנת 1973 נולד מיכה, בזמן שבוסו היה בצבא. על הלידה של מיכה הוא שמע ברדיו.

עבדתי בקבוצת "אלון" שנתיים ואז התחלתי לעבוד במרכול. ב-1976 נסענו שוב, המשפחה, לביקור בארה"ב.

בשנה האחרונה התחלתי ללמוד ספרנות ואני מאוד נהנית. גם התחלתי לצייר בשנים האחרונות. עיסוק זה משך אותי מאז שהייתי צעירה. אני מקווה להמשיך ולהתפתח בנושא.